

*Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні*

Проект фінансується ЄС

*Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine*

A project funded by the EU

***Горовець Є.М. Правові аспекти побудови
ризик-орієнтованої системи
державного контролю
харчових продуктів***

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

Проект фінансується ЄС

A project funded by the EU

Ризик-орієнтована система
державного контролю передбачає, що
державний контроль кожної дії
оператора ринку є

- ✓ або *принципово неможливим*
- ✓ або *недоцільним*.

*Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні*

Проект фінансується ЄС

*Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine*

A project funded by the EU

**Фокус державного
контролю обумовлюють
найбільш ризиковані
види діяльності.**

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Проект фінансується ЄС

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

A project funded by the EU

Ранжування харчових продуктів та відповідної діяльності операторів ринку на **більш та менш ризиковані** – одна з найбільших проблем побудови ефективної ризик-орієнтованої системи державного контролю.

Оцінка ризику – універсальний метод відповідної сегрегації.

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Проект фінансується ЄС

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

A project funded by the EU

Щодо певних видів діяльності
(категорій продуктів) оцінка
ризиків здійснюється
законодавцем.

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

Проект фінансується ЄС

A project funded by the EU

Згідно з законодавством харчові продукти *тваринного походження* становлять більш високий ризик для життя та здоров'я людини.

Наприклад, обов'язок отримання **експлуатаційного дозволу** покладається на операторів ринку, що провадять діяльність з виробництва та/або зберігання харчових продуктів *тваринного походження*

(ст. 23 ЗУ №771).

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Проект фінансується ЄС

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

A project funded by the EU

Водночас, у сфері виробництва та зберігання харчових продуктів тваринного походження законодавець проводить «внутрішню» градацію, виокремлюючи діяльність, яка становить більш низький ризик.

Як наслідок, окремі види діяльності (*первинне виробництво, громадське харчування, роздрібна торгівля, виробництво композитних харчових продуктів та ін.*) не потребують експлуатаційного дозволу (ч.2 ст.23 ЗУ №771).

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Проект фінансується ЄС

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

A project funded by the EU

Оцінка ризику, зафіксована на
рівні законодавства, має
важливу перевагу:
вона у певному аспекті
позбавляє державного
інспектора *проблеми вибору.*

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

Проект фінансується ЄС

A project funded by the EU

Оцінка ризику у ході державного контролю, який полягає у вивченні *конкретного* матеріального об'єкта (вантажу, потужності, готового харчового продукту, його інгредієнта тощо) здійснюється державним інспектором.

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

Проект фінансується ЄС

A project funded by the EU

Державному інспектору
законодавець часто надає
дискреційні повноваження,
оскільки інакше може з'явитися
ризик другого порядку:
**виведення на ринок небезпечного
харчового продукту через
відсутність у державного
інспектора достатніх важелів для
запобігання цьому.**

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Проект фінансується ЄС

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

A project funded by the EU

Горезвісний людський чинник, коли широкі повноваження можуть використовуватися державним службовцем *всупереч публічному інтересу*, – серйозна **внутрішня загроза для ефективності ризик-орієнтованої системи державного контролю.**

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

Проект фінансується ЄС

A project funded by the EU

Як знизити ризик
зловживання
представником
держави наданими
йому дискреційними
повноваженнями?

Через впровадження **системи стримувань та противаг**, яка включає комплекс заходів:

1. **Фінансово-матеріальне забезпечення** державних інспекторів (гідні умови праці дозволяють залучити на державну службу людей з високими моральними принципами).
2. Проходження майбутніми державними інспекторами **спеціального навчання та регулярного підвищення кваліфікації**.

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

Проект фінансується ЄС

A project funded by the EU

3. Впровадження компетентним органом внутрішніх процедур контролю та оцінювання ефективності роботи державних інспекторів.

4. Прозорість діяльності компетентного органу, оприлюднення публічної інформації про результати державного контролю.

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

Проект фінансується ЄС

A project funded by the EU

5. Ефективні процедури адміністративного та судового оскарження операторами ринку будь-яких дій та бездіяльності державних інспекторів.

6. Спеціально-юридичні запобіжні засоби та методи.

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Проект фінансується ЄС

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

A project funded by the EU

Проект Закону № 0906 передбачає низку запобіжників юридичного характеру, що мінімізують загрозу зловживань особами, які здійснюють державний контроль:

1. Інспектування та аудит здійснюються лише із застосуванням відповідного **акта державного контролю**, форма якого затверджується Мінагрополітики та у якому *перелік питань для перевірки є вичерпним.*

2. Відбір зразків без застосування **акта відбору зразків** забороняється. В акті відбору зразків, що складається в межах фізичної перевірки вантажу на кордоні, зазначається визначена законом **підстава** такого відбору.

3. Одна і та сама особа не має права здійснювати аудит на потужності, на якій протягом *двох років*, що передують аудиту, вона здійснювала аудит або інспектування.

Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні

Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine

Проект фінансується ЄС

A project funded by the EU

4. Оператор ринку, який не згоден з результатами *основного* лабораторного дослідження, має право ініціювати *альтернативне*, а згодом – *арбітражне* лабораторне дослідження.

5. Протокол про порушення законодавства оператором ринку складається *державним інспектором*, а відповідна санкція застосовується *головним державним інспектором*.

*Вдосконалення системи
контролю безпеки
харчових продуктів
в Україні*

Проект фінансується ЄС

*Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine*

A project funded by the EU

Проект Закону № 0906 передбачає прийняття значної кількості підзаконних актів, якими буде визначено детальний порядок здійснення окремих заходів державного контролю.

У підсумку – розумний компроміс між:

- публічним інтересом у здійсненні ефективного державного контролю виробництва та обігу харчових продуктів
- та
- приватними інтересами операторів ринку щодо мінімізації втручання держави в їх господарську діяльність.

*Вдосконалення системи
контролю безпеності
харчових продуктів
в Україні*

Проект фінансується ЄС

*Improvement of Food Safety
Control System
in Ukraine*

A project funded by the EU

Дякую за увагу!